

24.66

Hłowa połna bolosćow

Wojacy naplećechu ćernjowu krónu a stajichu ju na jeho hłowu.

(Jan 19,2)

Jezus džěše do Jerusalema. Po puću zetka muža, kotryž chcyše z nim sobu hić. „Ja póndu za tobu, hdžežkuli ty póndžeš“, wón jemu připowědzi. Tole běše chroble předewzaće, wšako wědžeše Jezus hižo, zo přińdu na njeho ćerpjenja a nuz. Ma wón młodźencej činić zmužitosć, zo by za nim šoł, abo ma jeho wottrašić? Jezus wotmołwi z potajnymi słowami: „Liški maju jamy a ptaki pod njebjom maju hnězda, ale Syn čłowjeka nima nič, hdžež by swoju hłowu položil.“

Jezus běše bjezdomny a džěše do njewěsteho přichoda. Hdže by Jezusowa sprócna hłowa namakała wotpočink, hdyž tola njeměješe Jezus wěsteho městna: žadyn dom, žane bydlenje, žane ložo. Hač bě so młodźenc jemu přizamknył a sobu do Jerusalema ćahnył? Hdy by to činił, by był swědk scěhowaceje sceny.

★

Před Jerusalemom ležeše wjes Betanija. Tam namaka hospodu w domje Šimana Wusadneho. Hdyž sedžeše za blidom, přińdže žona, kiž měješe škleńcu z prawym drohotnym nardowym wolijom w ruce. Wona rozlata škleńcu a wula ju Jezusej na hłowu. Někotři mějachu to za brojenje, wšako běše nardowy wolij woprawdžity luksus. Škleńca płaćeše nimale lětnu zastužbu jedneho džělaćerja. Jezus wědžeše, zo bě to poslednje česćowanje do jeho smjerće. Rěčeše wo žalbowanju do pohrjeba. Jezusowa hłowa, kotraž tola žaneje praweje domizny njeznaješe, bu wot njeznateje žony wysoko česćena. Hač do džensnišeho je tutón skutk lubosće a česćowanja njezabyty.

Horst Bachmann, Ecce homo

Repro: archiw PB

★
W Jerusaleme bu Jezus zajaty. Wyša rada zasudzi jeho a přepoda jeho romskemu bohotej Pontiuskej Pilatuskej. Tón drje njenamaka žaneje winy na nim, ale wosud njeznateho Žida jeho jara njejimaše. Přewostaji Jezusa namocy swojich wojakow, kotřiž mějachu zaso jónu čłowjeka před sobu,

kiž njemóžeše so wobarać. Někak běchu wojacy drje zastyšeli, zo džěše wo někajkeho krala, kotryž njeměješe prawe kralestwo. Tuž wumyslichu sej přińhodne krjodowanje. Naplećechu ćernjowu krónu a stajichu ju na jeho hłowu. Kruch sciny stłóčichu jemu jako ceptar do ruki. Jako wusměšenje klaknychu so před nim a strowjachu jeho:

„Budź strowjeny, židowski kralo!“
Wojacy zebrachu jemu scinu a bijachu jemu z njeje na hłowu.

Tute ranjenje Jezusoweje hłowy je zapopadnjene w srjedźowěkowskim choralu „Salve caput cruentatum“ Arnulfa von Löwena. Njezapomny kěrlušer Paul Gerhardt je jón za wosadnych přebasnił: „Ow hłowa, krawnje zbita a połna bolosćow, ow hłowa, k směchu zwita sy z krónu wot ćernjow, ow hłowa, wupyšena sy z bójskej krasnosću, nětk jara nječesćena, ja tebe ješćisću chcu.“

★

Jezusowe ćerpjenje wjedžeše jeho na křiž. Nad hłowu přińichu Pilatusowi wojacy tafličku z wusměšowacym napisom „INRI“ („Jezus Nacarenski, kral Židow“). Z tym měješe so Jezus směšić: Hlejće, tak skónča samopostajeni kralojo. Tola tež Židža mějachu so wusměšić: Tutón Jezus je waš kral. Tak my z nim wobchadźamy.

★

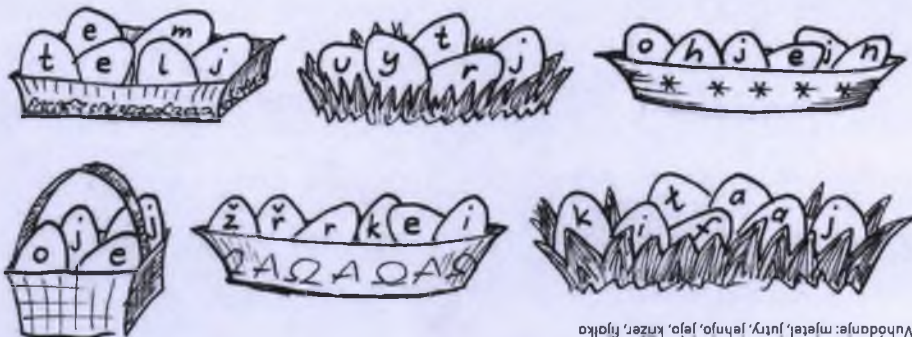
Jezus njeje trjebał dołho ćerpić. Po pođnju wokoło třoch chileše so žiwjenje ke kóncej. Dokonjany běše jeho žiwjenski puć, ale tež jeho žiwjenski nadawk, wumóženje čłowjesta. Jezusowej poslednjeje słowje běštej: „Dokonjane je.“ Jeho hłowa njeměješe nětko woprawdže nič, hdžež by wotpočink namakała. Žalbowana běše, tola nětko bě krawnje zbita a wupyšena z ćernjowej krónu, nad kotrejž wisaše taflička z potajnym „INRI“. Pola scěnika Jana čitamy wo Jezusowym kóncu: „Wón pochili hłowu a wumř.“ Doćerpjene bě.

Jan Malink

Jezus je stanył

Bórze budu jutry. Swjećimy Bože dobyće nad smjerću. Křižowany Jezus njezwosta mortwy. Bohu je wšo móžno. Jezus stany z rowa. Wón je žiwy! Wjesole jutry!

W jutrownych hněžkach su so jutrowne a nalětnje słowa schowali. Hač wšitke namakaš? **Beata Richterowa**

Wuhłodanje: mjeteł, jutry, jehno, jejo, knzer, rjoko

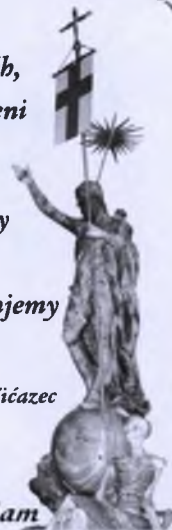
A smy my dokonjeli
we prawdži zemski běh,
smy horka překrasnjeni
we drasći jako sněh.

Tam měra dóstanjemy
we jeho krasności,
haj, z nim wšo přewinjemy
we jeho kralestwi.

Herta Wićazec

Žohnowane jutry
přeje wšitkim čitarjam

redakcija Pomhaj Bóh

Spominanje na Marju Dučmanowu w Čisku

Prěnju njedzelu měrca spominachu w Čisku na njeboh wjesnjanku Marju Dučmanowu. Předsyda kulturneho towarstwa Hans Groba móžeše wjele hosći ze wsy a z bliskich Wojerec witać. Znaty chór ze Židžinoho wobrubu zarjadowanje z pěnje-mi w němskej, serbskej a słowakskej rěči.

W přeprošenju bě so připowědźilo, zo předstaji so portret Serbowki Marje Dučmanoweje z Małeho Čiska, molowany wot molerki Moniki Schumann z Hór.

Wosebje wutrobnje móžeše Dora Gebauer w mjenje kulturneho towarstwa mjez hosćimi tež witać Marje Dučmanoweje dźowku Helenu Piwarcowu, wnučku Angeliku Petrick a prawnučku Antje Schreiber-Petrick. „26. februara by loni zemřeta Marja Dučmanowa, najstarša a jedna z poslednich drastyňow našeje wsy, swoje 100. narodniny woswjećila“, praji Dora Gebauer. „Mólba zarjaduje so do galerije portretow dalších Čiskowskich Serbow-

kow, kaž Marje Swabineje a Gabriele Linakoweje. Je to wažny přinošk k serbskim stawiznam Čiska, kotraž na tajke wašnje zachowamy a sobu pisamy.“

Bohužel njeje molerka najstaršu drastyňowku hižo wosobinsce zeznała. Mólba nasta po foće. Nimo wolijoweho wobrazu pokaza M. Schumann tež skicy w druhich technikach. „Marja Dučmanowa mje hnydom fascinowaše“, wotmołwi wona na prašenje, „jeje miły wuraz, jeje měra a cyła postawa wuprudzachu dostojnosť.“

Mnozy z přitomnych portretowanu tohorunja njeznajachu, ale wobraz dopomni jich na swójsku wowku. Dora Gebauer čitaše potom z „Čiskowskich nowosćow“, w otrychž bě pišała wo Mari Dučmanowej, swědce nimale cyłego lětstotka. Swójbni běchu tež serbsku drastu kaž tež pisany pomolowany kašćik, w kotrymž so družča šnóra chowa, k wustajenju přewostajili. Nutřka w kašćiku bě Marja Dučmanowa

Marja Dučmanowa (1909–2008) je hač do smjerće w serbskej drasće chodźila a wšědnje w serbskej bibliji a serbskich spěwarskich čitała.

w němskej rěči swoje holče mjeno Krupa a swoju ródnu wjes Kinajcht napisala.

Jan Teša pokaza filmowy wurězk wo Mari Dučmanowej z wusyłanja „Wuhladko“ serbskeje telewizije. Tak móžeše kóždy wopytowař pobožnu Serbowku hišće raz wuhladać. Hač do kónca žiwjenja je wona swěrna wostała narodnej drasće kaž tež serbskej bibliji a serbskim spěwarskim. We woběmaj knihomaj je wšědnje čitała. Čitajo serbsku bibliju wona loni zemře.

Ze zarjadowanjom njepočesći so jenož wědoma a horda Serbowka Marja Dučmanowa, ale z njej wšitcy, kiž so k svojim serbskim korjenjam a k serbstwu wuznawaja.

Měrcin Kašpor

Wopytowařam Čiskowskeho zarjadowanja pokazachu so serbska drasta (předku) a portret (zady) Marje Dučmanoweje.

Foće: M. Kašpor

Elza Rachlicowa w Bošecach 95 lět

Dnja 8. apryla swjeći naša sotra w Knjezu Elza Rachlicowa w Bošecach swoje 95. narodniny. Wona narodži so 1914 jako dže-sate wot dohromady dwanaće džeći do Lehmanec swójby w Bělej Horje. Jeje nan bě ratar, řeznik a wojnar. Jako wjesnjano-sta je so wo to starał, zo so we wsy dom Eben-Ezer natwari. Tam chodžeše Elza Lehmanec hižo jako mała holca na džećace hodžinki, na kotrychž so jej žiwa wěra posrědkowaše. Po konfirmaciji přińdže štyr-naćelětna do Bošec na službu pola bura Smoły. Tu zezna swojeho pozdžišeho mandželskeho Ernsta Rachlica. Jimaj narodžiču so štyri džeći. Dwě z nich hižo małej zemrěštej. Pódlu swojeho džeća pola bura je pozdžišo w Bošecanskej šuli tež kachle tepila. Nimo teho je starych a kipyrych ludži hač k jich smjerći wothladała. Sama měješe sčasami tež čezki wosud njesć. Po tym zo bě jej 1993 mandželski zemrěť, zhubi přez tragiske njezbožo hišće swoju staršu dżowku. Přetrać měješe tež wjacore čezke chorosće. Džensa bydli hromadže z dżowku Waltraud w swojim starym tykowanym domje w Bošecach. Wjele wjesela ma z wnuka a dweju prawnukow. Nimo teho móže lédma dočakać, zo ju Jurij Pěčka

z Konjec na serbske kemše abo wosadne popołdnja we wokolnych wsach wotewza.

Přejemy jubilarce rjany narodninski swjedžen w kruhu jeje lubyh a za čas, kiž jej Knjez tu na swěće hišće spožči, bo-hate Bože žohnowanje a derjeměće.

Helmut Grofa

Elza Rachlicowa lětsa w februaru na serbskim kublanskim dnju w Budyšinje

Foto: M. Wirth

Biskop Hempel 80nik

Wón bě wuběrný, kemšerjow zahorjacy předar, kotryž je so stajnje na móc słowa a Swjateho pisma zepěrał a tež swoje stejíšće statej jasnje zwuraznił. Měnjeny je biskop na wotpočinku dr. Johannes Hempel, kotryž swjećeše 23. měrcu w Drježdžanach wosomdžesaćiny. W cyrkwi Třoch kralow hódnoćachu naměstnik předsydy rady Ewangeliskeje cyrkweje w Němskej (EKD) Christoph Kähler, šef sakskeje statneje kenclije Johannes Beermann a Lipšćanski profesor teologije Jürgen Zierner zaslužby narodninarja, kotryž bě wot lěta 1972 do 1994 biskop Sakskeje ewangelisko-lutherskeje krajneje cyrkweje. W tym času přebywaše wón wospjet tež w Serbach a na Serbskim ewangeliskim cyrkwin-skim dnju. Biskop Hempel je tež fararja Siegfrieda Alberta jako serbskeho super-intendenta zapokazał.

W Žitawje rodženy jubilar bě člon Swětoweje rady cyrkwjow, jedyn z prezidentow Ekumeniskeje rady cyrkwjow a wot lěta 1991 do 1997 naměstnik předsydy rady EKD. Biskop Hempel je so počatk oktobra 1989 za měrniwy přewrót zasadžował, je demonstrantow a statne organy z wuspěchom k bjeznamócnosćam namohwał. **ML**

„Chcych přeco hižo džiwdželnica być“

Hanka Mikanowa z Budyšina 70 lět

Wjele Serbow znaje Hanku Mikanowu, wjelestronsku džiwdželnicu, režiserku a řečnicu. Njeznaja ju jenož z jewišća Němsko-Serbskeho ludoweho džiwdžela, hdžež je mjez 1961 a 1999 njeličomne rôle hrała, ale tež z jeje skutkowanja w serbskim džećacym džiwdžele w Budyšinje, w lajskej džiwdželowej skupinje Konjecy/Šunow a w Serbskim rozhlósu. Ewangelscy Serbjka zetkawaja so z njej na serbskich kemšach, kotrež prawidłownje wopytuje. Dnja 20. apryla swjeći Hanka Mikanowa swoje sydondžesaćiny.

Wotrostła je jako dżowka pjekarja Měrćina Kerka w Droždžiju. Byrnjež Droždžij za čas jeje džećatstwa hižo chětro němski był, běchu křesćanske a serbske tradicije kruće w Kerkec swójby zakorjenjene. „Džakuju so swojimaj staršimaj, zo sym to doma dožiwila, zo sym to sobu dóstała“, praji Hanka Mikanowa džensa. Po wosom lětach šule we Worcynje přińdže na serbsku wyšu šulu. Bě w lětniku, kotryž wuknješe dwě léce na nowonatwarjenej šuli w Pančicach. Hromadže z druhimi serbskimi holcami bydleše w internaće, kiž bě pod třěchu šule zaměstnjeny. Wječor modlachu so zhromadnje wótrě Wótčenaš, doniž so jim to njezakaza. Pola fararja Gerata Lazarja měješe tam tež nabožinu. Kemši chodžeše do Smječkec abo z tamnymi holcami na katolsku Božu mšu.

Hižo jako džećo hraješe Hanka Mikanowa džiwdželo, najprjedy we Worcynje, potom na wyšej šuli pod nawodom Jurja Kostorža. „Chcych přeco hižo džiwdželnica być. Mějach z Janom Krawcom wšo wučinjene, zo bych móhla w Serbskim ludowym džiwdžele započeać. Potom pak tola najprjedy wučerstwo na Serbskim pedagogiskim

Hanka Mikanowa

Foto: archiw SN

instituce studowach. Ale pytnych, zo to ničo za mnje njeje, a tuž so po studiju pola Jurja Wuješa za džećom wobhonich. Wón mje hnydom přiwa. „Wo rólach Hanki Mikanoweje pisać njeje tu městna. Wosobinsce so rady dopominam na jeje wustup w programje „Lochka muza so wšelako huza“ a na předstajenje sekretarki Rosi w před 30 lětami jara popularnych protokolach „Guten Morgen, du Schöne“ wot Maxi Wander.

W léce 1984 wupowědži Hanka Mikanowa swoje džećo w džiwdžele, zo by so wo swoju mać starała. „To běchu rjane lěta z mojej maćerju. Za mnje njepřińdže do prašenja, zo bych ju něhdže přeč dała.“ Dżowka bě w samsnym léce wupućowała. Jako smědžeše Hanka Mikanowa 1988 na pohrjeb čety do zapada jěć, so jej struchle žiwjenje w NDR njejpacy wuwědomi: kontrole při hranicy, stat, kiž diktowaše ludžom, što maja myslić, wokolina čmowa, wobswět zanjerodženy. Za nju měješe to konsekwencu, zo so zaso cyrkwi zbliži, wot kotrejež bě so zdalowała. Po smjerći maćerje započea Hanka Mikanowa zaso w džiwdžele. Wot 1999 je na wuměnk. Z mandželskim popřa sej rjany čas, doniž wón čezkej chorosći njepodleža. Nowe mocy je pola dżowki čerpała, kotraž je džensa w Israelu žiwa.

Wšitko dobre Hance Mikanowej k sydondžesaćinam, strowotu a Bože žohnowanje a stajnje lubyh hosći, kotrychž w swojim domje rady hospoduje.

Marka Maćijowa

Ernst Mitaš z Kumšic †

W měrcowskim čisle cyrkwinskih powěšćow Poršiskeje wosady so wozjewi, zo zemrě dnja 4. februara 2009 knjez Ernst Mitaš z Kumšic w starobje 92 lět. Jeho popjelnicu pochowachu na pohřebnišću w Oberoderwitzu. Pohřebne předowanje zložo so na Jeza-ju 43,1: „Njebój so, přetož sym će wumóhł; ja sym će z twójim mjenom wołał, ty sy mój.“ Tute bibliske hrono hodźi so jara derje k poslednim žiwjenskim lětam Ernsta Mitaša. Po smjerći mandželskeje w léče 2004 bě na swójim

Ernst Mitaš

Foto: priw.

kuble w Kumšicach chětro wosamočeny žiwy. Z přiběracej starobu njemóžeše wjace sam być. Jeho jenički syn Helmut wza jeho k sebi do Oberoderwitzu. Tam přežiwi wón poslednje měsacy swjeho žiwjenja w starowni.

Ernst Mitaš pochadžeše z Konjec, hdžež bě so 20. meje 1916 do serbskeje kubler-skeje swójby narodźil. Po wuchodženju šule w Poršicach dźělaše w ratarstwje. We wójnje bu čezko zranjeny a móžeše z jednym z poslednich lacaretnych čahow wěstej

smjerći w Stalingradskim kotole wučeknyć. Po wójnje přewza hromadže z mandželskej Hanu rodź. Panachec z Lětonja, z kotrejž bě so 1942 woženil, w susodnych Kumšicach 30hektarske kubło swjeho wuja, kotrehož jenički syn bě padnył. Nuzowani dyrbjachu tež Mitašecy 1960 do prodruštwa zastupić. Tam bě Ernst Mitaš zamołwity za zastaranje skotu z picu. Přez wšě lěta je swjeho kubło přikladnje w dobrym stawje zdźerzał. Džensa je wone do cuzych rukow předate. Zemrěty bě swěrný wopytowar serbskich kemšow w Poršicach, serbskich kublanskich a cyrkwinskih dnjow a sobustaw Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

Z Ernstom Mitašom zhubi Poršiska wosada a tež mała horstka Serbow stajnje swěrneho wosadneho. Bóh Knjez spožč jemu swój měř!

Kurt Latka

Přichodna džowka J. Lorenca-Zalěskeho zemrěła

Po krótkej, čezkej chorosći wumrě dnja 14. februara tutoho lěta w žohnowanej starobje 92 lět w Budyskej starowni na Židowje Wórša Lorenca, wudowa najstaršeho syna serbskeho spisowacela Jakuba Lorenca-Zalěskeho, Pawoła Lorenca. Serbskim susodam swójby wosebje wokoło Slephego a Bukec bě mać basnika Kita Lorenca, dźiwadźelnika Michała Lorenca a wučerki na wuměnkcu Franciski Kluko-weje derje znata.

Nětko zwěčnjena je wotrostła jako najmlódša mjez třinaće sotrami a bratrami w němskej wučerskej swójby w Cernsku (Tschernitz) pola Mužakowa, hdžež bě so 5. oktobra 1916 narodźila. Tu skutkowaše jeje z Pasewalka pochadźacy nan Karl Knaack wjele lět jako rektor, kantor a stawnik; mać, kiž swjeho wučerske powołanje njewukonješe, měješe zdźěla delnjoserbskich předchadnikow. Po wučbje a dźěle jako kontoristka w Cernšćanskej škleńčerni wuda so mloda Wórša – nic cyle bjez spřećiwjenja swjoch ewangelskich swójbných – 1937 na přichodneho herbu mateho rězaka w Slepom, murjerskeho Pawoła Lorenca. Tu na rězaku bě wona hišće přez léto žiwa w katolskej swójby swjeho přichodneho nana Lorenca-Zalěskeho († 1939), kiž so bjezmała zruinowany rězak synej přewostajiwši w léče 1938 k džowce do Berlina přesydlil. Wórša Lorenca wědžeše so hišće dopomnić na wopyt Miny Witkojc pola Zalěskeho w Slepom a dyrbješe na swjeho woči w domjacnosći dožiwić hrube přepytowanje na chorožozu ležaceho serbskeho spisowacela přez Gestapo. Tole a pozdžišo surowe wobchadženje ze słowjanskimi „cuzymi“ dźělaćerjami w Slepom kaž tež poražace wójnske rozprawy a zažna smjerć najlubšeho bratra na bitwišću wobkručihu jeje antinacistiske nastaje-

nje. Cyły wójnski čas bjez mandželskeho, kiž bě na wšelakich frontach w stajnym straše, a starosć wo tři małe dźěci, hdyž rězak hižo njedźelaše, k tomu chorosć, hlód a njewěstota skónc wójny, čekańca spočatk lěta 1945, hdyž čehnješe swójba ze šleskim wolacym zapřahom w treku sobu hač do Worcyňa pola Lipska, bombardowanja po puću a potom strachi

Wórša Lorenca w léče 1998

Foto: priwatne

w kwartěrje čeknjencow (hdžež sowjetski oficěr ju – snano jeje „ruskeho“ mjezwoča dla – před wumocowanjom přez maroděrowacu soldatesku wuchowa), skónčnje nawróto do wurubjeneje, zanjerodženeje domjacnosće, hdžež swójba znowa hlód tradaše, prjedy hač so w druhej połojcy lěta mandželski a nan, na zbožo strowy, njewróci z kóncwójnskeje šmjatańcy ... Husto měješe wona potom wupomhać w běrowje, hdyž rězak pomału zaso dźělać poča, a bórže so na ležomnosći a w domskim mjerwjěše z dźělaćerjami, burami, rjemjeslnikami, wobchodnikami.

W přěnich powójnskich lětach wobdzělil so Wórša Lorenca z mandželskim na kursu serbsčiny, a wšě Lorencec dźěci so potom póstachu na w léče 1952 založenu Serbsku wyšu šulu w Choćebuzu, najstarši syn w léče 1956 na studij sorabistiki/slawistiki do Lipska. Njemaly wliw na tute wuwice měješe hižo ze Zalěskim znaty Pawoł Nedo. Lorencec swójba w Slepom, kotraž hosćeše kónc dwacetych lět serbskich schadźowankarjow a bě krótko do wójny ilegalne zetkanišćo serbskich antifašistow, wjedžeše tež w pječ- a šěsćdzěsacych lětach hospodliwy dom, nětko wosebje za sobušulerjow a přecelow dźěci a njerědko tež za słowjanskich wopytowarjow. Swjeho poslednje žiwjenske léta přežiwištaj w tutym domje zdobom nan a přichodna mać Wórše Lorenca, při čimž jeju a swójbných rozdźělně wěrywuznaće ženje njewadžeše wutrobitej zhromadnosći swětej, hudźbje, kniham a wumělstwu wotewrjeneje swójby.

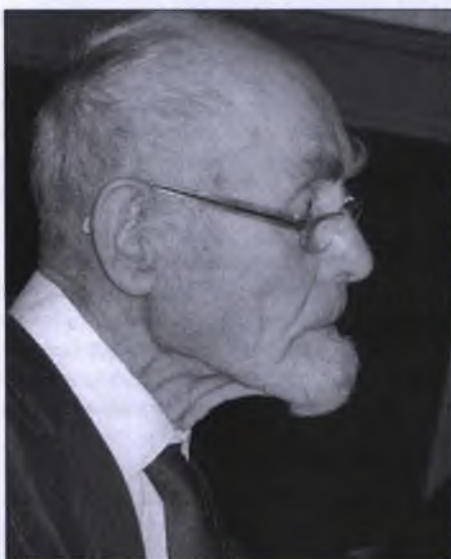
Po tym zo bu rězak hižo kónc pjećdzěsacych lět do statneho wobdzělenja nuzowan, so wón w léče 1972 dospołnje wuswoji. Lorencec mandželskej dyrbještaj k zawo-
dej słušacy (pozdžišo wottorhany) by- →

Česki přecel Serbow Jiří Mudra njeboh

Mnozy ewangelscy Serbja su jeho znali: swěrneho wopytowarja cyrkwinskih dnjow w přjedawšich lětach a lětdžesatkach Jiříja Mudru, gymnazialneho wučerja z Prahi. Dnja 2. měrca je wón w starobje 87 lět w swojej domiznje zemrěl.

Jiří Mudra je so narodził 28. julija 1921 w českosłowakskej stolicy. Hižo jako młody čłowjek je so wón, inspirowany wot wozjewjenjow českeho sorabista profesora Josefa Páty, počat žiwje zajimować za Serbow, štož je jemu w času wobsadženja Českosłowakskeje přez němskich fašistow wunjesło wšelake njepríjomnosće. Lubosć k Serbam je přetrała wšě časy; mnohe duchowne aktiwity za naš lud, kotrež so čahnu přez cyte jeho žiwjenje, dadza so naličić.

Mudra běše absolwował studij slawistiki a pozdžišo hišće dalokostudij sorabistiki na Praskej Karlowej uniwersiće. Wón je serbsčinu wuběrnyje wobknježil – tak kaž lědma žadyn druhi Njeserb. To je jeho wukmanilo k wšelakim sorabistiskim džěłam. Hromadze z druhim znatym českim přecelom Serbow, njeboh profesorom Janom Petrom, je wón wudał wobšěrnny štyrizwjazkowu wučbnicu hornjoserbsčiny za studentow. Na Karlowej uniwersiće je wón wuwučował serbsčinu. Wón je přeložował serbsku literaturu do češćiny, mjez druhim spisy Marje Kubašec a Jurja Kocha. Kochowu hru „Poslednje pruwowanje“ je wón z gymnazistami česce nazwučował a předstajil. W Towaršnosći přecelow Serbow w Praze bě Jiří Mudra přez lětdžesatki jedyn z jeje najbóle angažowanych člonow. Ličba jeho wědomostnych nastawkow, rensisijow a rozprawow ze serbskimi tema-

Jiří Mudra nazymu 2004 Foto: priwatne

mi je wulka. Njemóžemy jeho slawistisko-sorabistisku džěławosć tu dohodnočić.

So wě, zo je Jiří Mudra často při wšelakich składnosćach pobyl we Łužicy. Dopominam so derje na najskeerje poslednje zetkanje z nim před něhdže džesac lěťami na wědomostnej konferency w Budyšinje. Tehdy je wón přednošował – wězo serbsce! – wo swojim projekće hornjoserbsko-českeho słownika, na kotrymž je wón najebać wysokeje staroby přeco dale džěłal. Dopisał wón jón bohužel njeje. – Za swój serbowědny žiwjenski skutk bu Jiří Mudra 1996 z Mytom Domowiny počesćeny.

Chcemy sej njebočičkeho hišće raz w jeho poměrje k serbskemu ewangelskemu cyrkwinskemu žiwjenju do pomjatka zwołać. Wot samoho započatka eksistency Serbskeho ewangelskeho towarstwa je wón byl z jeho člonom. Na mnohe cyrkwinske zarjadowanja je jězdził, a to dołhi čas z kolesom z Prahi! Tež hewak je wón ze swojimi gymnazistami pučował z kolesom po Łužicy. Wobdžělnikow zajězda Serbskeho busa do Prahi před něšto lěťami je wón přewodzał.

Spominamy z džakom na jeho njesebične skutkowanje za nas Serbow. Duchowne zawostajenstwo Jiříja Mudry, kiž je nam zwostało, budžemy sej dale wažić a z njeho čerpać.

Helmut Jenč

Rozžohnowanje z Jiříjom Mudru w Praze

Dnja 6. nalětnika rozžohnowachmy so w husitskej cyrkwi w Praze z knjezom Jiříjom Mudru. 87lětny bu wón 2. měrca po dołhej chorosći do wěčnosće wotwołany. Studenća, přeceljo, znaći, něhdže koleginy a něhdži kolegojo kaž tež horstka Serbow jemu poslednju česć wopokazachu.

Swjatočnosć so zahaji z CD-jowej hudź-

bu staročeskich pěsnjow, kotrež bě zemrěty jara lubował. Husitska fararka, kotraž bě Jiříja Mudru derje znała, měješe předowanje. Druzy řečnicy běchu dr. Petr Kaleta, předsyda Společnosti přátel Lužice (SPL), bywšej předsydaj SPL prof. dr. Leoš Šatava a architekt Hanuš Härtel kaž tež předsyda Domowiny Jan Nuk. Kóždy řečnik zwurazni, kak je njebočički Łužicu a nas Serbow lubował a sej wažil swoje cyte žiwjenje dołho. Na wustojne wašnje přednjese zhromadženym serbska spěwarka Tanja Donatec „Ave verum“ wot Mozarta, kěrluš „Hdyž budžemy so widžeć něhdy“ wot Jana Kiliána, „Lěčny wječor“ wot K. A. Kocora a č. 4 z „Biblickich spěwow“ A. Dvořáka. Wšitcy běchu po tym do małego hosćenca „U Santožki“ prošeni, hdžež nasta žiwa rozmołwa.

Kak husto je Jiří Mudra pobyl w Serbskim instituće w Budyšinje a je slědžil, zo by zaso něšto wo Serbach móht napisać! Kóžde lěto smědžachmy jeho witać na našich serbskich cyrkwinskih dnjach. A kak rady je přijěł k nam! My jako swójba so knjezej Mudrye dosć džakować njezamóžemy, štož je do prócy a časa za nas nałožował. Tam, hdžež wšědni turisća w Praze njepríindu, je wón nas dowjedł a nam z horcej lubosću k swojemu městu wjele pokazał a rozkłađł. W swojej wulkej skromnosći by nětko snadź prajil: „Čehodla wy mje dla telko prócy nałožujeće? Telko česće sej njejsym zaslužil.“ Ale zaslužil by sej wo wjele wjac. Přetož dosć sej wažić a hódnočić njemóžemy, štož je za nas Serbow wuskutkował. Njech so nětko „po tutej časnym džěle chwalba dawa dostojna“ našemu wulkemu Bohu, zo smědžachmy jeho za přecela měć.

Jandželam pak a wodžerjerj awta knjezej Jurjej Łušćanskemu džak, zo smy derje do Prahi a zaso dom přijěli. **HaHaTa**

Z rozžohnowanjskich słowow předsydy Domowiny Jana Nuka

„... Někotremužkuliž z nas je Jiří Mudra znaty jako kolesowar po Łužicy. Při tym je kedžbował na lud, kak rěči, zo by serbske słowa doma w Praze pilnje zapisował do swajeho serbsko-českeho słownika, kotryž wšak wjac njedopisa. ... Rady je w swojim bydlenju tež hosći z Łužicy witał, kotřiž so hižo w nachěži čujachu kaž doma, čitajo pod wjerchom we wulkich pismikach Čišinskeho słowa „Stupać w takće, kaž so piska / z wjelkami wuč z jedne truby / wěc mi stajnje běše niska – / a tak mnohim njeběch luby“. To běše jeho žiwjenske moto. ... Čas swajeho žiwjenja je wón na dobro serbskeho ludu džěłal a jara wjele za česko-serbsku wzajomnosć zeskutkownił. Za to słušatej jemu džak a připóznaće. Žarujemy wo swěrneho přecela Serbow.“

⇒ dlenski dom na rězakowej ležomnosći wopuščić a přesydlitaj so do Mješic pola Bukey, do bliskosće džěci, kiž džěłachu a bydlachu wšitke w Budyšinje. Wone pomhachu staršimaj ze zbytkom swójbneho zamóženja wutwarić ruinu Mješiskeho „wódnego hrodu“. Tež hdyž mandželski hižo lěta 1980 zemrě, tworješe so wokoło čiteje Lorencec mačerje, jeje noweho bydła a rjaneje zahrody w krasnej krajiny pod Čornobohom nětko druhe wjelelětne, rady wopytane zetkanišćo mjeztym chětro rozrosćeneje swójby. Čělineje brašnosće dla dyrbješe so Lorencec mać, wowka a prawowka nazymu lěta 2007 podać do rukow sotrow starcownje na Budyskim Židowje, a do domu w Mješicach začahny spřecelena swójba ze susodstwa.

Nětko wotpočuje Wórša Lorencowa, w najwušim kruhu swójbných a znatých k rowu přewodžena přez přjedawšeho Bukeyčanskeho fararja Dietricha Bauera, poboku swajeho mandželskeho na starym kěrchowje w Bukeyach. **L.**

„Klášter na čas“ w Chrystusowym bratrowstwie

Klášter, knježny, celibat – hdyž tute słowa słyšiš, myslíš drje jako přenje na katolsku cyrkej. Tola tež w ewangelskej cyrkwí namakaš kláštry, kiž skića alternatiwne wašnje žiwjenja. Jedyn z tutech kláštroch je Chrystusowe bratrowstwo, kiž ma swoje hłowne sydło w małym frankowskim městačku Selbitz. Slědowanje Chrystusa je hłowny zaměr sotrow a bratrow, kiž bydla njewudate a njewoženjeni w chudobje a poslušnosći. Ramik zhromadneho žiwjenja su modlitwa (liturgija), wozjewjenje Božeho słowa (martyrija) a mjezsobne słuženje (diakonija). Dwě njedźeli smědžach njedawno tute wosebite žiwjenje ze sotrami w Selbitzu dźělić, jako so za „klášter na čas“ rozsudžich.

Logo Chrystusowego bratrowstwa

Hišće je čma a měr nocy njeje so hišće minyl. Tola w kláštrje je hižo přeni klepot a šumjenje wody słyšeć. Sotry stawaja, zo bychy so na rańšu modlitwu w 6.15 hodź. hotowali. Tež ja

chwataj po dołhich chódbach do cyrkwje, kiž je jenož ze swěčkami wobswětlena. Po krótkej čišinje zaswěći so swěca a přenje psalmy zaklinča. Džěn so započina.

Po modlitwje slěduje snědań, při kotrejž pak mjelčimy. Hišće hač do 8.10 hodź. ma kóžda z nas chwile k modlitwje, čitanju biblije abo prosće krótkemu rańšemu wuchodžowanju. Potom pak je doskónčnje kónc z čišinu, přetož započina so zhromadne dźěło. Sym jara spokojom, přetož tež džensa džělam zaso ze sotru Konstancu. Wotšiplimoj sušene zela z klášterskeje zahrody, zo bychmój je potom wotwažiłoj a do titkow zapakowałoj. Zela so w klášterskim wobchodže předawaja abo so w swójskej kuchni přetrjebaja. Při džěle zhonju wjele wo bratrowstwie a žiwjenju sotrow, tak zo so čas spěšnje minje. Tak zwoni w 11.00 hodź. hižo k připołdnišej modlitwje. Wostajimój wšitko stejo a ležo, zo bychmój z druhimi sotrami Bohu džak wuspěwałoj. Po modlitwje hišće hodžinku hač k wobjedu džělamój. Nětko wusyjemój to-

maty a přenje zela do hornčkow, zo bychy so potom w nalěcu wusadźili. Slódnny wobjed tyje našim hlódnym žołdkam a wjesołe je powědanje při blidže mjez žonami, kiž su wšitke na wobmjezowany čas w kláštrje.

Popołdnu mam swobodne a wužiju krasnu frankowsku krajinu k pućowanju. Rady sym tež w swojej stwě, dokelž mam tam měr a ničo a ničo mje njemyli

Knježny Chrystusowego bratrowstwa

a njehoni. Spěšnje so tajke popołdne minje a w 17.00 hodź. zwonja zwony znova k modlitwje. Jónkrótnje rjane su zhromadne modlitwy a wuchadža z nich wosebite móc, hdyž wosomdžesat sotrow psalmy po gregorijskim wašnju spěwa. Tola hižo smy při poslednje modlitwje a wječer čaka w jědźerni. Popomham po jědźi

Fararskej mandželskej Walter a Hanna Hümmmer, zatožerjej Chrystusowego bratrowstwa

w kuchni, prjedy hač so po wupjeljenym dnju do čišiny swojeje stwy wróću.

Spočatnje je tajke čiche, poměrnje kruće rjadowane žiwjenje snano njezwučene. Tola dožiwich, kak modlitwa, džěło a čišina duši tyja. W klášterskej čišinje sym měr před Bohom namakała. Spóznała sym wysoku hódnotu tuteho žiwjenja za swójsku pobožnosć a nic naposledk za cytu cyrkej – tež, a snano runje, za ewangelsku cyrkej.

Jadwiga Malinček

Chrystusowe bratrowstwo

1949 založičaj fararskej mandželskej Walter a Hanna Hümmmer w Schwarzenbachu (Frankowska) Chrystusowe bratrowstwo. Bórže po tym přesydlili so bratrowstwo do frankowskeho Selbitza, kiž wosta do džensnišeho hłowne sydło. Rjad, ze swojimi něhdže 120 sotrami a pječ bratrami, přisłuša ewangelsko-lutherskej cyrkwí w Bayerskej. Počas založiču so konwenty we Wülfinghausenje (blisko Hildesheima), Hof Birkensee (blisko Nürnbergu), na Pětrowej horje (blisko Halle), we Verchenje (při Kummerowskim jězoru w Mecklenburgskej), we Wittenbergu, Magdeburgu a Južnej Africe.

„Klášter na čas“

Poskitk: zeznaće Chrystusowego bratrowstwa, modlitwa a džěło, móžnosć k čišinje a mjelčenju, dušepastyrstwo, zhromadnosć

Přebywanje w kláštrje/konwenće je přez połdnjowske džěło w domje a zahrodže darmotne a je wšěm starobnym skupinam, žonam kaž tež mužam, wotewrjene.

Informacije:

Christusbruderschaft Selbitz
Postfach 1260
95147 Selbitz
tel. 09280 / 680

www.christusbruderschaft.de

Cyrkej w ewangelskim kláštrje Chrystusowego bratrowstwa w městačku Selbitz w Frankowskej

Fota: klášter Selbitz

Žnjowy džakny swjedžen w Bukecach

Je to možno, žnjowy džakny swjedžen 15. februara swječić? Zasadnje najprjedy haj, přetož za jeho dary móžemy a mamy so našemu Knjezej kóždy dzeń džakować. Swjedžen samón w februaru pak swjeći so tam, hdžež su žně runje w tutych dnjach domchowane, potajkim na druhej stronje zemskeje kule.

Tajki žnjowy džakny swjedžen dožiwichmoj z mandželskej njedawno w awstralskich Bukecach (wjes dósta po Přenjeje swětowej wójnje jendželske mjeno Tarrington), založenych před 150 lětami wot wupućowarjow z Bukečanskeje wosady. Přejachmoj sej hižo dlěši čas, jónu za slědami tych čłowjekow hladać, kiž běchu našu blišu domiznu wopuščili. Džakowano Bohu poradzi so namaj lětsa, tole zwoprawdźić.

Zoblc mandželskaj z lužiskich Bukec (srjedža) z Hufec mandželskima z awstralskich Bukec před domom hosćičelow

Přizjewichmoj so pola Hufec swójby w Bukecach. Betty a Colin Huf staj z lužicu přez swojich prjedownikow zwjazanaj. Betty Huf je so wědomostnje z dóntom wupućowarjow zaběrała a knihu wo swojich slědženjach wudała. Wobaj wopytaštaj lužicu a Bukey w lěće 2005 a wobdžělštaj so tehdom tež na serbskim cyrkwiniskim dnju. Z wjeselom a džakownosću přiwzachmoj přeprašenje do jeju domu za čas naju přebywanja w tamnišich Bukecach.

Hufec skićeštaj namaj składnosć, sej přeni mały dom z Mješic pochadzaceje Byrgarjec swójby wobhladać. Nětčiši hospodar w sydlišću Gnadenthal ležaceje farmy, knjez Raymond Byrgar (mjeno so jendželsce „Burger“ piše), je w tutym domje mału historisku wustajeńcu zarjadowať, hdžež mjez druhim nadobu pokazuje, kiž su sebi jeho prjedownicy na swój puć do cuzby sobu wzali. Mjez nabožnymi knihami běše tež serbska z předowanjami A. H. Frankeho, něhdyšeho duchowneho w Halle. Rozkładowanja knjeza Byrgarja wo domčku, nadobje a wobrazach zawostajichu hłuboki začišć.

Termin naju wopyta w Bukecach běchmoj sebi tak zarjadowať, zo móžachmoj tam njedželu Božu službu wopytać. Njewočakowachmoj pak na tutej njedželi žnjowy džakny swjedžen (Harvest Thanksgiving). Boža služba tu w cuzbje a tola zaso cyle blisko zawostaji w namaj njezapomnity začišć. Za naše zrozumjenje běchu kemše jara derje wopytane. Wołtar běše z najwšelakorišimi žnjowymi darami rjenje wupyšeny. W swojim předowanju rozestaješe so farar z aktualnymi prašenjami: njedaloko zachadźacymi kerčinowymi wohenjami a hižo wjacelětnym deficitom spadkow, w tutym lěće hišće z wulkej horcotu zwjazanym. Mějachmoj začišć, zo wosada njedžiwajo na to Bože dary z džakom přijimuje a kemše z wjeselom swjeći. Melodije kěrlušow k sobuspěwanju přeprašowachu. Spěw wosady přewodžeše młodžinska kapala, štož so po naju začišću wosadže tež spodobaše. Spěwarskich na kemšach nimaja. Z pomocu techniki žónska na přenjeje ławce z laptopom sedžo modlitwy, wěrywuznaće a kěrluše na zboka wołtarnišća připrawjenu plachtu projicěruje.

Čujachmoj so jara počesćenaj, jako naju farar na kóncu Božeje služby wosobinsce postrowi. Wosadni, kiž chychu so po kemšach z namaj rozmołwjeć, so namaj předstajiwši stajnje přistajichu, zwotkel we lužicy jich swójbni pochadzeja. Wjele z nich chychše tež něšto serbsce wote mnje słyšeć. Měnjachu, zo klinči serbsčina wo wjele mjechša a luboźniša hač němčina, štož budže mojej narodnej hordosći hišće na doho polěkować.

Smědžachmoj sebi po tym serbske knihi Bukečanskeho cyrkwiniskeho archiwa wobhladać. Jedne běchu trochu wobškodžene. Dokelž přednja wobalka pobrachuje, njemóžu titul podać. Wobzahowje jedna wo Božim wotkazanju, dostowo napisat je Jan Kilian. Druha kniha běše

serbski katechizm, třeća běchu serbske spěwarske z lěta 1799. Na přenjeje stronje tutych spěwarskich namaka so šwabachski němski a serbski rukopisny tekst, kiž je čezko wučitać. Zajimawe na tym je, zo su Serbja wokolo Bukec před 150 lětami serbsku spisownu rěč wobknježili. Do spěwarskich zapisala je sej jich z Koporc pochadźaca wobsedžerka w lěće 1851 scěhowace serbske hrónčko:

Cyrkej w awstralskich Bukecach

Smie twoju Czesz schak na kedžbu
Ladai šo psched haniebu
Czesze twój Wenz naikrasnischi
Dusch na kedžbu jon pieknie smie
Džersch schak twoju Kronu Twerdzi
Twerdzie džersch schtžos dostanesch
To psched Bohom jara smerdzie
Dysch ty sašo wotpanesch

Smój potajkim slědy něhdyšich našich wosadnych namakať, kiž pochadźachu z Koporc, Mješic, Rachlowa a Trjebjeńcy. Wróćiwši so džakowano Bohu strowaj domoj spóznachmoj, zo běchu so tam w krajnje zasydlili, kiž je domiznje we lužicy jara podobna. Snano so nadžijachu, zo budže jich to přez styski trochu tróštować.

Smój potajkim slědy něhdyšich našich wosadnych namakať, kiž pochadźachu z Koporc, Mješic, Rachlowa a Trjebjeńcy. Wróćiwši so džakowano Bohu strowaj domoj spóznachmoj, zo běchu so tam w krajnje zasydlili, kiž je domiznje we lužicy jara podobna. Snano so nadžijachu, zo budže jich to přez styski trochu tróštować.

Tekst a fota: **Arnd Zoba**

Dom z Mješic wupućowaneje Byrgarjec swójby z lěta 1853

Powěšće

Njeswačidło. Na kemšach 1. měrca rozžohnowachu Mariju Kecke z Rakec, kotraž bě minjene džesac lět džěło z džěćimi w Njeswačanskej wosadze wukonjała. Wupraji so jej wutrobny džak za jeje spomóžne skutkowanje we wosadze, w pěstowarni a zakładnej šuli. Maria Kecke, mandželska Rakečanskeho fararja, budže dale w džěćacym džěle Budyskeje eforije skutkować. Džěło z džěćimi w Njeswačanskej wosadze wukonja wotnětka 35lětna Christina Ramm, mać štyrjoch džěćí, kotraž bydlí w Ješicach a we wosadze Hućina-Malešecy-Chwaćicy hižo cyrkwinski chór nawjeduje.

Budyšin. We wobchodze Zelenych napřečo radnicy w Budyšinje wotewrěchu póněželu, 2. měrca, mustajeńcu wo němskim teologu Dietrichu Bonhoefferu. Nimo zapóslancow a dalšich přislušnikow strony Zelenych wobdžěli so na zarjadowanju tež tójšto Serbow. Wo wuznamje Bonhoeffera a jeho wliwje tež na serbskich duchownych jeho časa porěča sup. Jan Malink.

Malešecy. Na tudyšim serbskim wosadnym popońdnu 9. měrca wobdžěli so džěwjeć Serbow z Malešec a wokoliny. Po nutrnosci a zhromadnym kofeju porěča sup. Malink wo nastaću a stawiznach přenjeje serbskeje biblije z lěta 1728.

Drježdźany. Sobotu, 14. měrca, zeńdze so 25 Drježdźanskich Serbow k serbskemu wosadnemu popońdnu ze sup. Malinkom. Po nutrnosci w cyrkwi swj. Jozefa porěča rěčespytnica dr. Sonja Wólkowa wo mało znatych a woteznatych serbskich słowach a wobrotach. Po tym zeńdžechu so wšitcy k serbskej bjesadze w Šoľcic kofejowni.

Turnow. Njedźelu Okuli, 15. měrca, swjećachu w Turnowskim wosadnym domje delnjoserbske kemše. Liturgiju a čitanja měješe farar Hans-Christoph Schütt z Dešna, předował je jeho nan farar n. w. Dieter Schütt ze Žylowa. Wobdžěli so něhdže 50 kemšerjow. Kěrluške spěwa-

chu z nowych delnjoserbskich spěwarskich. Kemšam přizamkny so bjesada při kofeju.

Wuježk. Pola swójby Kowarjec we Wuježku pola Wósporka zhromadzi so 18. měrca wosom wosadnych k serbskemu popońdnu. Wosebitosć bě, zo přijědže awto z Wuježka pola Bukec, tak zo dóńdže k přenjeju zetkanju Serbow z wobeju Wuježkow. Wo dobru swačinu postara so kaž stajnje hospoza knjeni Kowarjowa. Po tym předstaji sup. Malink informaciske łopjeno wo ewangelskich Serbach.

Łaz. Njedźelu, 22. měrca, wotkrychu we Łazu pjeć informaciskich tafłow k žiwjenskim stacijam Handrija Zejlerja. Tafle su z wocla a maja napisy w němskej, serbskej, pólskej, českej a jendželskej rěči. Připrawjene su při Domje Zejlerja a Smolerja, při farje, při Zejlerjowym pomniku, při cyrkwi kaž tež při rowje Handrija Zejlerja. Płaćitoj stej tafle Wojerowska župa Domowiny a spěchowanske towarstwo Zetkanišćo Dom Zejlerja a Smolerja we Łazu. Při wotkryću porěčešaj farar Matthias Gnüchtel a předsyda spěchowanskeho towarstwa Reinhard Schneider. Nimo člonow towarstwa a Łazowskich wosadnych wobdžělichu so na zarjadowanju tež dalši hosćo. Runočasnje z wotkryćom tafłow je towarstwo informaciske łopjeno ze žiwjenskim datami Handrija Zejlerja wudało.

Dary

W februaru je so darilo za Serbski wosadny zwjazk 5 000 eurow, za Serbske ewangelske towarstwo 100 eurow, za Pomhaj Bóh 50 eurow, 30 eurow, 12 eurow a 4 eura. Bóh žohnu dary a darićelow.

Spominamy

Před 150 lětami, 28. apryla 1859, narodži so farar **Arnošt Matek** jako syn kublerja we Wawicach. Wón wopyta ludowu šulu w Bukecach a gymnazij w Budyšinje. Za čas studija wobdžěli so wjac króć na serbskim předarskim seminaru pola fararja Imiša w Hodźiju. Jako duchowny skutkowaše 1883–1886 w Kamjencu (1883 jako wikar, wot lěta 1884 jako diakon a serbski předar), 1886–1890 w Budyšinku a 1890–1926 w Barće. Jako Bartski farar so 1901 woženi z Margaretu Domaškec, džowku Nosačanskeho fararja a znateho serbskeho kěrlušerja Michała Domaški. Mandželstwo wosta bjez džěćí. 1926 poda so na wuměnk a přesydlí so z mandželskej do „Villa Reichel“ w Žičenju. Arnošt Matek bě wot lěta 1886 do 1919 člon Maćicy Serbskeje. Wjele lět zestajowaše „Bibliski pućnik“ – knižku, podobnu džěnsnišim Ochranowskim heslam, kotruž Serbske lutherske knihowne towarstwo každe lěto wudawaše. Wšelake předowanja a přinoški dodawaše wosebje do Pomhaj Bóh. Jako wuměnkarka w Žičenju powołaču jeho do komisije, kotraž přihotowaše pod nawodom fararja Mjerwy-Bukečanskeho nowy wudawk serbskich spěwar-

skich. Z pilnosću a wěcywustojnosću přeloži tehdy wjele kěrlušow do serbsčiny, tak zo namakamy dohromady 61 jeho wobdžělanjow w spěwarskich z lěta 1930. Nowy wudawk spěwarskich Arnošt Matek hižo njedožiwí. Wón zemrě 15. meje 1929 w Žičenju a bu na Tuchořu w Budyšinje pochowany. T.M.

Přeprašujemy

- 05.04. Palmarum**
10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěćí (sup. Malink)
- 09.04. Zeleny štwórtk**
16.30 dwurěčna nutrnosć w Patokec bróžni na Horach (farar Nagel)
- 10.04. Čichi pjatk**
09.00 kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
14.30 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěćí (sup. Malink)
- 13.04. 2. dzeń jutrow**
09.30 namša w Picnju
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 25.04. sobota**
14.30 wosadne popońdne w Bukecach (sup. Malink)
- 26.04. Misericordias Domini**
14.30 wosadne popońdne w Slepom (sup. Malink)
- 03.05. Jubilate**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěćí (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 06.05. srjeda**
14.00 wosadne popońdne w Minakale (sup. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiść: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjela
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.